

۲۰۵۴۱۸

بسم الله الرحمن الرحيم

طراحی معماری و امنیت محیطی

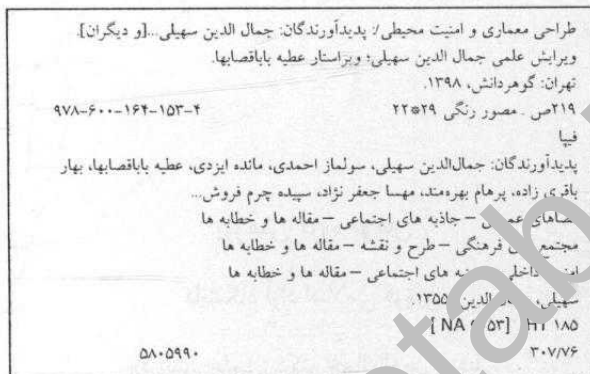
پژوهش گروه مولفان

دانشگاه آزاد اسلامی قزوین

ویرایش علمی دکتر جمال الدین سهیلی

پدیدآورندگان:

جمال الدین سهیلی، سولماز احمدی، مانده ایزدی، عطیه باباقصابها، بهار باقری زاده، پرهام بهره‌مند، مهسا جعفر نژاد،
سپیده چرم فروش، سینا دائمی، محمد رحمانی راد، میترا رشوند، طناز طالبی، سهیلا عبدی، زینب عزیزلو، متین قلی پور،
آرش کشاورز، امیر نوری، دانیال وصالی

تلفن و شماره: ۷۷۸۰۵۹۹۳ - ۷۷۱۱۱۶۰

پست الکترونیکی: gohar'ansh@hotmail.com

نام کتاب: طراحی معماری و امنیت معماری

نویسندگان: جمال‌الدین سهیلی، سولماز احمدی، مانده ایزدی، عطیه باباقصایها، بهار باقری زاده، پرهام بهره‌مند، مهسا جعفر نژاد، سپیده چرم فروش،

سینا دائمی، محمد رحمانی راد، میترا رشوند، طناز طالبی، سهیلا عبدی، زینب عزیزلو، متین قلی پور، ارشاد شاه، امیر توری، دانیال وصالی

ویرایش علمی: دکتر جمال‌الدین سهیلی

ویراستار: عطیه باباقصایها

طراح جلد: پرهام بهره‌مند

هماهنگی و نظارت تولید: سیدرضا نصری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۶۴-۱۵۳-۴

تعداد: ۵۰۰ نسخه

چاپ اول: سال ۱۳۹۸

کلیه حقوق چاپ و نشر برای مولفین محفوظ است.

قیمت: ۵۵۰۰۰ تومان

عنوان / مولف

- ۱ مقدمه / دکتر جمال الدین سهیلی
- ۵ تبیین الگوهای طراحی معماری در ارتقاء کیفیت امنیت محیطی فضاهای فرهنگی در کشور اسپانیا / سولماز احمدی
- ۱۷ تبیین الگوهای طراحی معماری در ارتقاء کیفیت امنیت محیطی فضاهای فرهنگی در کشور مکزیک / مائده ایزدی
- ۲۹ تبیین الگوهای طراحی معماری در ارتقاء کیفیت امنیت محیطی فضاهای فرهنگی در کشور انگلستان / عطیه باباقصایها
- ۴۵ تبیین الگوهای طراحی معماری در ارتقاء کیفیت امنیت محیطی فضاهای فرهنگی در کشور فرانسه / بهار باقری زاده
- ۵۷ تبیین الگوهای طراحی معماری در ارتقاء کیفیت امنیت محیطی فضاهای فرهنگی در کشور پرتغال / پرهام بهره‌مند
- ۶۹ تبیین الگوهای طراحی معماری در ارتقاء کیفیت امنیت محیطی فضاهای فرهنگی در کشور چین / مهسا جعفر نژاد
- ۸۱ تبیین الگوهای طراحی معماری در ارتقاء کیفیت امنیت محیطی فضاهای فرهنگی در کشور آمریکا / سیده چرمفروش
- ۹۱ تبیین الگوهای طراحی معماری در ارتقاء کیفیت امنیت محیطی فضاهای فرهنگی در کشور ترکیه / سینا دائمی
- ۱۰۵ تبیین الگوهای طراحی معماری در ارتقاء کیفیت امنیت محیطی فضاهای فرهنگی در کشور هلند / محمد رحمانی راد
- ۱۱۷ تبیین الگوهای طراحی معماری در ارتقاء کیفیت امنیت محیطی فضاهای فرهنگی در کشور هند / میترا رشوند
- ۱۳۳ تبیین الگوهای طراحی معماری در ارتقاء کیفیت امنیت محیطی فضاهای فرهنگی در کشور بلژیک / طناز طالبی
- ۱۴۹ تبیین الگوهای طراحی معماری در ارتقاء کیفیت امنیت محیطی فضاهای فرهنگی در کشور ایتالیا / سهیلا عبدی
- ۱۶۱ تبیین الگوهای طراحی معماری در ارتقاء کیفیت امنیت محیطی فضاهای فرهنگی در کشور رومانی / زینب عزیزلو
- ۱۷۱ تبیین الگوهای طراحی معماری در ارتقاء کیفیت امنیت محیطی فضاهای فرهنگی در کشور برزیل / شبنم بی‌پور
- ۱۸۷ تبیین الگوهای طراحی معماری در ارتقاء کیفیت امنیت محیطی فضاهای فرهنگی در کشور ژاپن / آرش کشاورز
- ۱۹۵ تبیین الگوهای طراحی منظر در پارک‌های موضوعی با رویکرد افزایش رفاه اجتماعی در کشور آلمان / امیر نوری
- ۲۰۷ تبیین الگوهای طراحی معماری در ارتقاء کیفیت امنیت محیطی فضاهای فرهنگی در کشور اتریش / دانیال وصالی

مقدمه

در سالهای اخیر پژوهش های گسترده ای پیرامون پایداری اجتماعی در طراحی فضاهای فرهنگی جهان مطرح شده است. ضمن آنکه بعلاوه ضعیف شدن روابط انسانی و اجتماعی هرروزه مشکلات اجتماعی را بوجود می آیند، لذا تحقیق در زمینه پایداری اجتماعی بسیار ضروری مینماید. خصوصا در شهرهای بزرگ که تنوعی از فرهنگهای متعدد در کنار یکدیگر زندگی مینمایند. از طرف دیگر، این نوع از فضاهای های شهری میتوانند بخشی از الگوهای رفتاری مردم را بر اساس شرایط تعریف شده در فضا شکل دهند. به همین اعتبار این فضاها را می توان به عنوان سرمایه های شهر به لحاظ تامین امنیت اجتماعی شهر به شمار آورد. در این مقاله دربارۀ فقدان مبنای علمی و فنی در طراحی مجموعه های فرهنگی شهری در بافت های تاریخی باعث شده تا پایداری- بقا و کیفیت آنها کاهش یافته - موجب عدم رضایت شهروندان از زندگی شهری و افزایش آسیب های جدی به شهر و امنیت اجتماعی شهری شود.

اینطور بنظر میرسد که در طرح ساماندهی و بهسازی بافت های تاریخی شهری آنچه تاکنون مورد توجه قرار گرفته است نوسازی کالبدی این فضاهاست. در نوسازی این فضاها جای این مسئله خالی است که آیا هدف از معماری فضای فرهنگی بحث تنها بر سر هویت های تاریخی در بافت های تاریخی شهر است یا موضوع اصلی شکل بخشیدن به فضاهای آزاد و ایجاد بستری مناسب به منظور بروز رفتارهای اجتماعی و کسب حداکثر سود اجتماعی آنهاست. این مسئله باید دغدغه ذهنی و عملی تهیه کنندگان طرح ها باشد تا طراحی تهیه شود که به لحاظ کارکرد های امنیت اجتماعی در خدمت جامعه قرارگیرد.

امروزه توسعه ی سریع زندگی شهری، همچنین روند روزافزون جمعیت شهرنشین ابعاد مختلف زندگی در شهرها را تحت تاثیر قرار داده است، لذا فضاهای فرهنگی باید در راستای ضروریات زندگی شهری، پاسخ به انتظارات شهرنشینان و تأمین الگوی با ارزش و معنی دار زندگی و بر اساس مفاهیم فرهنگ ملی جامعه صورت گیرد. پایداری شهرها اساساً بر اجزای ساخته شده محیط شهری استوار است که توجه بیشتر به اجزای طراحی معماری در تأمین امنیت محیطی را می طلبد. اهمیت مفهوم امنیت اجتماعی در محیط شهری تا آن حد است که بعنوان یکی از شاخص های توسعه یافتگی جوامع مطرح می باشد.

البته مسلم است که نیاز به زیبایی نیز جزء ناشناخته ترین نیازها می باشد، که بی شک این نیاز در همه افراد وجود دارد. نکته ای که باید مورد توجه قرار بگیرد تنوع طلبی است چرا که انسان از یکنواختی محیط، احساس رکود و افسردگی می نماید، بنابراین نیاز به ساخت فضایی سرزنده از لازمه طراحی محیط می باشد. در جوامع ما، عوامل دخیل در ارتقاء کیفیت سیما و منظر شهری رعایت برخی از استانداردها تلقی می گردد. بطور مثال مسرهای حرکتی یکی از مهمترین فضاهای شهری هستند که تمام شهروندان روزانه حداقل قسمتی از مسیرهای خود را به صورت پیاده طی می کنند ولی متأسفانه نیازهای پیاده در اکثر فضاهای شهری نادیده گرفته شده است که طراحی هدفمند این موضوع میتواند به عنوان یک عامل در طراحی محیطی در کاهش جرم موثر واقع شود.

همانطور که اشاره شد مراکز اجتماعی در شهرهای تاریخی یکی از عناصری است که میتواند نیازهای اساسی زندگی شهری و بخش فرهنگی شهرها به شمار بروند. معمولاً در چنین عرصه هایی انواع فعالیت های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی جریان پیدا میکند و بیشترین ارتباط و تعامل میان انسانها رخ می دهد. این گونه فضاهای بهترین نمود تمایل و نیاز انسان ها را به حیات مدنی و زندگی اجتماعی نشان میدهد. حیاتی که از مجموعه مناسبات و روابط رودرروی مردم با محیط عینی پیرامون و با دیگران شکل می گیرد. حیاتی که سبب می شود شهر در گفتمانی چند سویه با ساکنان و مخاطبانش قرار گیرد. اصولاً شهری رنده است که تجربه های فرهنگی و اجتماعی مردمانش، در آن فضاها، مکان هایی برای تجلی بیابند. در این موقعیت ها و فضاهاست که احساس و ادراک شهری شکل می گیرد. از اینرو با توجه به اهمیت و تأکید بر تأمین امنیت اجتماعی انسان در فضای فرهنگی شهری، پژوهش های کاربردی دستیابی به معیارهای کیفی است، که بتوانند در ارتقاء امنیت اجتماعی در فضای فرهنگی شهری تأثیر گذار باشند.

جهت تبیین برخی الگوهای طراحی معماری در فضاهای فرهنگی شهری در بافت های تاریخی با یک بررسی امنیت محیطی لازم است که بر مبنای یک روش تحقیق که متکی بر یافته های مستند باشد به بررسی مفاهیم و شناسایی اصولی از طراحی معماری در این نوع فضاها بپردازیم. در اینجا نیاز به تحقیقی احساس شد تا بر اساس مولفه های موثر طراحی معماری در فضاهای فرهنگی شهری در بافت های تاریخی بتوانیم به این هدف دست پیدا کنیم. به عبارت دیگر در ابتدا سعی کردیم با مطالعه کیفیت مولفه های فوق الذکر به مبنای نظری تحقیق برسیم و سپس با بررسی نمونه های اجرا شده در کشورهای جهان به شناخت معیارهای هر کدام از این مولفه ها دست پیدا کنیم. این تحقیق از نوع کیفی می باشد که با روش توصیفی- تحلیلی و روش استدلال قیاسی به تحقق اهداف تحقیق پرداخته شده است.

بر این اساس، برای این پژوهش دانشجویان طرح معماری دو کارشناسی ارشد معماری، ورودی نود و هفت در دانشگاه البرز قزوین انتخاب شدند که با همکاری بسیار عالی موجب انجام این پروژه گردیدند. همانطور که قبلاً اشاره شد با توجه به اینکه این تحقیق از نوع کیفی می باشد که ورود به آن مستلزم مطالعه گسترده و جدی در حوزه معماری منظر است تا بتوان به مفاهیم و الگوهای آن دست یافت، در این

پژوهش به تناسب تجربیات طراحی پارک در کشور مورد مطالعه و نوع درک مولفین سعی شده است ساختار هر تحقیق سازماندهی شود. لذا در این تلاش برخی اختلاف نظر خوانندگان گرامی در الگوهای ارائه شده برای ما قابل تامل می باشد و انتقال آنها به ما بسیار ارزشمند است. روش گردآوری اطلاعات به صورت اسنادی است که از طریق کتابها، مقالات و در برخی موارد برای تعدادی از تصاویر از سایت های اینترنتی استفاده شده است. لازم به ذکر است این تجربه ارزشمند آموزشی و پژوهشی را برای اولین بار در سال ۱۳۹۰ در محضر پژوهشگر فرهیخته معماری ایران جناب آقای دکتر سلطان زاده آموختم که منجر به انتشار مجموعه مقالات با عنوان طراحی پارک های تخصصی گردید و پس از آن چند مجموعه دیگر با عنوان های ذیل توسط انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی قزوین و سایر ناشرین محترم منتشر شد.

- ۱- پارک کودک (۱۳۹۱) - انتشارات چهار طاق
- ۲- طراحی پارکهای تخصصی با راهنمایی دکتر حسین سلطان زاده (۱۳۹۰) - انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی قزوین
- ۳- فضاهای جدید در بافتها و تاریخی (۱۳۹۱) - انتشارات چهار طاق
- ۴- طراحی مجموعه محله های دانشگاهی (۱۳۹۲) - انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی قزوین
- ۵- معماری انعطاف پذیر (۱۳۹۲) - انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی قزوین
- ۶- زمینه گرایی در معماری (۱۳۹۳) - انتشارات نشر گهر دانش
- ۷- مروری بر نشانه شناسی در معماری (۱۳۹۳) - انتشارات نشر گهر دانش
- ۸- پایداری اجتماعی در فضاهای شهری، جلد اول (۱۳۹۴) - انتشارات نشر گهر دانش
- ۹- پایداری اجتماعی در فضاهای شهری، جلد دوم (۱۳۹۴) - انتشارات نشر گهر دانش
- ۱۰- میدانهای تاریخی در کشورهای اسلامی (۱۳۹۴) - انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی قزوین
- ۱۱- معماری مدارس تاریخی در کشورهای اسلامی (۱۳۹۵) - انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی قزوین
- ۱۲- معماری منظر در آثار معماران معاصر ایران (۱۳۹۵) - انتشارات نشر دانشگاهی
- ۱۳- مروری بر تجربیات جهانی در طراحی پارک های شهری (۱۳۹۵) - انتشارات نشر گهر دانش
- ۱۴- مروری بر معماری پست مدرن در طراحی فضاهای فرهنگی کشورهای اسلامی (۱۳۹۵) - انتشارات نشر گهر دانش
- ۱۵- مروری بر معماری پست مدرن در طراحی فضاهای مذهبی کشورهای اسلامی (۱۳۹۵) - انتشارات نشر گهر دانش
- ۱۶- مروری بر معماری پست مدرن در طراحی فضاهای تجاری کشورهای اسلامی (۱۳۹۶) - انتشارات نشر گهر دانش
- ۱۷- طراحی اقامتگاه های کوهستانی با رویکرد توسعه پایدار (۱۳۹۶) - انتشارات نشر گهر دانش
- ۱۸- مروری بر تجربیات جهانی طراحی پارک هنر (۱۳۹۶) - انتشارات نشر گهر دانش
- ۱۹- طراحی مراکز اجتماعی با رویکرد توسعه پایدار (۱۳۹۶) - انتشارات نشر گهر دانش
- ۲۰- خوانش فضای معماری در مکاتب هنری جهان (۱۳۹۶) - انتشارات نشر گهر دانش
- ۲۱- طراحی یادمان مشاهیر در معماری منظر با رویکرد پایداری اجتماعی (۱۳۹۷) - انتشارات نشر گهر دانش

۲۲- مروری بر طراحی فضاهای شهری در کشورهای اسلامی با رویکرد تعاملات اجتماعی (۱۳۹۷) - انتشارات نشر گوهر دانش

۲۳- مروری بر تجربیات جهانی توسعه میان افرا در معماری (۱۳۹۷) - انتشارات نشر گوهر دانش

۲۴- طراحی بنیاد های فرهنگی با رویکرد زمینه گرایی (۱۳۹۷) - انتشارات نشر گوهر دانش

۲۵- تحلیلی بر مفهوم پایداری اجتماعی در فضاهای فرهنگی ایران معاصر (۱۳۹۷) - انتشارات نشر گوهر دانش

۲۶- طراحی بارک موضوعی با رویکرد توسعه رفاه اجتماعی (۱۳۹۸) - انتشارات نشر گوهر دانش

۲۷- طراحی پارک مینیاتور با رویکرد توسعه گردشگری (۱۳۹۸) - انتشارات نشر گوهر دانش

در اینجا جا دارد از زحمات سرکار خانم مهندس عطیه باباقصایها که در زمینه ویراستاری تلاش ارزشمندی داشته اند و نیز از انجام طراحی جلد توسط خانم مهندس بهار باقری زاده و آقای مهندس سید پرهام بهره مند سپاسگزاری نمایم. ضمناً از همکاری و دقت نظر همکار گرامی سرکار خانم دکتر البرز مدیریت محترم گروه معماری نیز کمال تشکر را دارم. همچنین از ریاست محترم دانشگاه آزاد اسلامی قزوین جناب آقای دکتر موسی خانی که سمواره از فعالیت های پژوهشی حمایت نموده اند تقدیر و تشکر می نمایم. در پایان از پیگیری های دوست عزیزم جناب آقای دکتر سید رضا نصری و مدیریت محترم نشر گوهر دانش که در خصوص امور انتشار این اثر فعالیت داشتند قدردانی می نمایم.

جمال الدین سهیلی

استادیار گروه معماری

دانشگاه آزاد اسلامی قزوین

تابستان ۱۳۹۸